

Diplomata regény

KABDEBÓ TAMÁS: BLACKWELL ÉS A MAGYAROK

Irodalmi Jelen
Arad, 2007
230 oldal, 1950 Ft

Az Irodalmi Jelen 2006-os regénypályázatán különdíjas mű volt a 2007 áprilisában megjelent regény. A magyar olvasó nem szokott hozzá ehhez a műfajhoz: Kossuthról, Széchenyiről, Deákról remek életregények és kitűnő történelmi tanulmányok állnak rendelkezésünkre, de a diplomata regényt, műfajilag inkább a franciák és az angolok gyakorolják.

A jelen mű főszereplője Joseph Andrew Blackwell élő személy, valódi angol diplomata volt, kinek életműve elsősorban hazánkhoz kötődik. Blackwell magyarországi küldetéseit a brit külügyminisztérium szorgalmazta és fizette 1843–48 között. Blackwell a „magyarokhoz fűződő szerelemtől indítottan” foglalkozott reformkori és szabadságharc utáni magyar ügyekkel.

Kabdebó mint történész, két nagy forráskutat használt regénye megírása előtt: az egyik a brit állami levéltár Blackwell anyaga volt, a másik a Magyar Tudományos Akadémia Blackwell levelezése, melyet a Blackwell rokonok juttattak el az Akadémiára a 20. század elején.

A Blackwell regény tehát történelmi kutatásokon alapszik, vagyis: részben megtörtént eseményeket elemez Blackwell valós és elképzelt naplója alapján, részben a személyes vonatkozásukat egészíti ki, főleg a reformkor korrajzával és Blackwell családi összeköttetések kibontásával. Mivel realista műről van szó, a szerző igyekszik csak olyan állításokkal, leírásokkal operálni, amelyek vagy megtörténtek vagy megtörténhetek volna. Ilyen például Blackwell zágrábi küldetésének részletezése vagy Kossuthtal való találkozása és vitája 1849 májusában.

A regény tizenhét fejezetre oszlik: ezek felölelik Blackwell jószerint teljes életrajzát, magyarhoni látogatásait 1818 és 1848 között, foglalkozását a magyar ügyekkel 1849–53 között, majd vázlatosan, 1854-től 1886-ig, haláláig a Németországban töltött konzuli éveit.

Blackwell jómódú ifjúból vagyonvesztett kenyérkeresővé vált, Grazban nősült, fia, angol-osztrák Robert volt, magyarhoni működésének döntő éveiben „diplomáciai ügynök” volt azzal a megbízással, hogy az országgyűlés munkáját figyelje. Ennek során megismerkedett és részben megbarátkozott a reformkor legtöbb vezető egyéniségével. Kossuthot nem szerette, Széchenyit becsülte, Telekitől idegenkedett, Eötvös Józsefnek barátja volt. Sokat tartózkodott gróf Zichy Ferraris Emánuel kastélyában, felülvizsgálta az orszá-

gos vásár termékeit, hogy ellenőrizze, milyen lehet a magyar termékek kifizetése külföldön. Feljebbvalói a pesti konzuli állásra javasolták, ezt Metternich megíúsította.

Blackwellhez fűződik a magyar parlament és politikai élet legjobb 19. századi elemzése, mely részben Szaby László munkájára is támaszkodott.

Blackwell magyar–osztrák barát volt, de gyűlölte a kamarillát és a magyar függetlenség mellett tört lándzsát. Egyike volt azon keveseknek, akik a konföderáció gondolatát szorgalmazták, lehetőleg magyar vezetéssel és bár ez nem jött létre, Blackwell kitörő örömmel üdvözölte (már Némethonból) a *deáki tettet*, vagyis a Kiegyezést.

Kabdebó regénye az eseménysorozat, a hozzájuk fűződő gondolatokat, mozgalmasan, sokszor izgalmasan jeleníti meg. Külön figyelmet érdemelnek a fejezetkezdő citátumok, a magyar klasszikusoktól illetve külföldi megfigyelőinktől.

Ararádi Nóra

